

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 5

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Kdor laže, krade!

Zakaj borci?

Govorili smo vedno in povsod, da zbiramo borce in ne volilnega plevla. Pa nam mnogi niso verjeli. Govorili smo, da so za menjanje režimov volitve dovolj, da pa so za menjanje sistema volitve premalo. Pa nam zopet mnogi niso verjeli. Niso nas razumeli, ker se niso pogledali v bistvo naše ideologije, našega programa. Kajti ta ideologija pomeni najmanj vsaj brezposelnost prezaposlenih, poklicnih politikov — strankarjev, večno izgubo njih parazitarnе eksistence. Niso dojeli, da bo prišel čas, ko bo ljudstvo prisluhnilo resnici, odprlo oči in srce resnici, izpregledalo vso laž in strankarskih veljakov. Pa, da bo ljudstvo, ko zasliši resnico, šlo za oznanjevalci resnice. Da se bodo potem težko ogrožene strankarske propalnice zatele k klevetam, k lažem. Do bodo, če treba tudi prav »demokracijo« s silo skušale prepričati, da bi ljudstvo se poslušalo oznanjevalce resnice. Da imajo te propalnice moč v najrazličnejših mednarodnih tolpah, v denarju ali oblasti, da lahko najamejo — silo. Niso se spomnili ti neverjetni Tomaži, da se bo treba braniti proti najetemu in plačanemu »demokraciji« nasilju, da bo treba najprej premagati »demokracijo« nasilje in potem zmagati, pa da za vse to treba borcev, ne pa volilnega plevla!

Za enostavno menjanje režima ti paraziti na ljudskem telesu niso miti preveč občutljivi. Kajti to pomeni samo začasno odstranitev od korit, ki često ne traja niti tako dolgo kot predrugačen režim sam, saj se lahko presedla, postane iz belega črn, iz modrega rdeč ali zelen. Saj je naš Cankar že l. 1899. tako lepo opisal človeka, ki je izgubil prepričanje. Pa je tolažil prijatelj tega človeka: »Po svetu hodijo različni lopovi in smrkavci, ki nosijo sabo eleganten zvezek javnega mnenja, namesto svojega prepričanja. In godi se jim dobro...« Poslanec Pompilij Streha pa je dejal človeku: »Jaz vem čisto natanko, kako se prepričanja kupujejo in prodajajo. Svoje na priliko sem menjal že štirikrat. To je jako dobro. Človek se čuti nekako prerojenega...«

Skratka menjanje režimov ne gre ljudskim parazitom preveč na živce. Je pač tako: »Ankrat adn, ankrat adn!« Dokler pa sem jaz »adn«, si že preskrbim sredstev v obilici, da ne bom stradal, kadar bo drugi tisti »adn«.

Čisto drugače pa je, če pridejo nankrat neki »fašisti« iz Zbora, pa zakličejo enim in drugim: Nikdar nobeden! Vedno samo ljudstvo in njegovi pravi predstavniki — stanovi! Nikdar svobodni kapitalizem v korist posameznikov, marveč vedno samo delu ljudskih rok in umov podrejen kapital v korist celote! To je pa že nevarna stvar! Kajti to se pravi za vedno izgubiti jasli, to se pravi za vedno pogrešati sistem korit! Treba je torej prepričati, da bi ljudstvo izvedelo, da se da sploh odpraviti sistem korit, pa celo to, kako se ga da odpraviti! To kot uvod. Sedaj pa k stvari.

V nedeljo, dne 28. februarja je tov. Ljotić sklical shod v Beogradu, »hoteč se oprati očitanih mu umazanosti v zvezi s »Tehnično unijo«, piše »Slovenska beseda«. (Zakaj predstavnik konzorcija »Slovenske besede« ne skliče shoda v Ljubljani, da bi se opral na nedavnem unionskem shodu v Ljubljani očitanih mu umazanosti v zvezi z njegovim županovanjem v Ljubljani, nam ni znano. Če je ta predstavnik dal priložnost govorniku v Unio, da mu umazanosti pred sodiščem dokaže, kot je to storil tov. Ljotić, nam tudi ni znano. In sled-

njič smo zelo radovedni, kako nam bo g. »Dr. O. K.« iz Maribora, ki piše v tej isti »Slovenski besedi«, češ, da je »Tehnična unija« izdatno finansirala Ljotićev pokret, dokazal, da ga je finansirala, če mu izjavimo, da je njegov očitak ordinarna kleveta, ako tega ne stori.)

Davno pred začetkom Ljotićevega shoda sta se od nikogar ne ovirana znašla v isti ulici nasproti hiše, v kateri je dvorana, kjer je bil shod, dva voza do vrha napolnjena s kamenjem za tlakovanje ulic. Davno pred začetkom shoda, ko je le nekaj omladincev Zbora strazilo vhod v dvorano, se je dobro znana od še bolj dobro znanih najeta tolpa z le nekaterimi komunističnimi primesmi od nikogar neovirana dobro obskrbela z »municijo« iz obeh vozov. Na znak še najbolj dobro znanega »merodajnega«, ki prejema državno plačo, je junaško obsula z nasprotnega hodnika ulice s to municijo okna in izlozbe hiše, kjer je

bil potem shod. (Še pred danim znakom so se ostali navzoči »merodajni« umaknili v neko vežo.) Ob tej priliki je bilo več omladincev Zbora, ki so vztrajali na svojem mestu pred vhodom, od kamenja težje ali lažje ranjenih. Ko je prišel pol ure nato po isti ulici tov. Ljotić in ostali zboraši, ni nihče metal kamenja, celo vpil ni nihče. (Radio poročilo iz Pariza niti ne šteje tega slednjega v zaslugo »merodajnim«.) Tov. Ljotić je potem na shodu govoril nemoteno cele tri ure, pa je tudi natančno navedel, kdo je organiziral napad pred začetkom shoda...

Najtežje ranjeni naš tovariš, inženjer po poklicu, se je moral takoj podvreči operaciji, ker pa je pri operaciji slišal v blagodneči madžarščini, da bi bilo bolje, da so živino (njega) na licu mesta ubili, je zahteval, da se ga takoj po operaciji prenese v pisarno Zbora. Ko je prišel tov. Ljotić, se je ranjenec nasmehljal in dejal: Tovariš predsednik, žrtev mora biti! Pa je boljše, da sem to jaz nego da si bil to ti!

In vi, neverjetni Tomaži, ali sedaj ve-

ste, da so Zboru potrebni borci? Ali uvidite, da se je treba braniti pred »demokracijo« usmerjenim plačanim in najetim nasiljem pod patronanco dobro nam znanih ljudi, ki niti niso neposredno v službi Moskve.

Vsem tako »demokracijo« usmerjenim nasilnikom pa sporočamo:

Dve leti smo govorili ljudstvu, nikjer nismo delali nasilja. Samo v letu 1936. smo imeli 51 nedeljskih sestankov na deželi in 43 sestankov v Ljubljani! In ljudstvo nas je poslušalo. Govorili mu bomo še naprej, pa če je to komu prav ali ne! Tudi v bodoče ne bomo delali nikjer nasilja! Kajti resnica ne potrebuje nasilja. Kjerkoli pa bo laž z nasiljem skušala zatreti resnico, bo naletela na borce! Videla bo, da so v Zboru borci, ki se znajo braniti! Sporočamo to pravočasno vsem, da potem ne bo zavijanja! Kri, ki je potekla v Beogradu, nam ni zledenela naše krvi v žilah, nam ni naglala strahu v kosti, temveč le strnila naše vrste v borbi do končne zmage! Borci smo, borci naprej!

Brez krinke

Informativni tisk daje besedo vsaki propalici, ki zna zmerjati na papirju; vsakemu, komur se v pristojni družbi sploh pod nobenim pogojem ne bi dopuščalo, da govori. V tem tisku vsi ti ljudje najdejo svoje pribežališče — pridi, zmerjaj kolikor koli hočeš! (Dostojevski.)

Beograjski in zagrebški strankarski »informativni« tisk je že moral sprevideti, da je doživel blamažo s svojo bedasto in podlo gonjo proti »Tehnični uniji« in Zboru.

Laž, ki naleti na resnico, ima vedno kratke noge. Zato je temu tisku resnica že zaprla sapo.

So pa v Sloveniji razni zakotni strankarski listi, kakor: »Slovenska beseda«, »Neodvisnost«, »Ljudski glas« in podobni, ki še vedno prežvekujejo te laži.

Kdor je pred tem prebral uvodnik naše današnje številke »Zakaj borci?«, ta tudi v, iz kakšnih pobud to delajo. Saj jim gre za nič manj kot za eksistenco ali brezposelnost. Gospodje okrog teh listov so sicer trenutno v pokoji, toda oni so od tiste pasme, ki se z vsemi sredstvi peha in pripravlja da čim prej zamenja druge pri koritu.

V tem drenu okrog korit pa pride — kot da bi padel iz neba — Zbor, pa izpodbija samemu koritu dno. Nič čudnega, če sta si v skupnem strahu pred to nezaslišano podalo roke v borbi za sistem korit in proti Zboru oba, že davno znana strašno velika Slovenca, Jevtičev ban dravske banovine in Pašičev minister, ki pa se kljub vsem njemu tako zasovražanim režimom ni odpovedal svoji ministrski penziji, kakor je to storil naš tovariš Ljotić s svojo ministrsko plačo. Nikar se ne čudite, tovariši, berite naš uvodnik!

Laži, ki jih prežvekujejo vsi zgoraj omenjeni listi, smo razkrinkali že v zadnji številki našega »Zbora«, zato tega ne bomo ponavljali.

Pač pa sta dve stvari, katere bi hoteli prav posebno poudariti v spominu poznim rodovom. Prva stvar je: cinizem! Cinizem, o katerem piše Bogomil Fatur v 11./12. Sodobnosti l. 1936. »Človek, ki ne more priti do svoje podobne, si bo nadel rezččo se masko in igral bo svet ter življenje prezirajočega vzviščenca, postal bo ironik, cinik in klovn. V epohah duhovne izkoreninjenosti, miselnega klastva in črnega strahu pred notranjo praznotjo, zraste na ta način spaka v pravi pravcati simbol človeške vrste: ecce

homo... Samo nekdo, ki stoji človeškemu trpljenju ob strani, se lahko ironično smeje, samo nekdo, ki ga smrtni krč človekov ne muči, lahko razvleče obraz v grimaso; samo nekdo, ki človeške bolečine ne občuti, je lahko cinik... Samovoljni človeški napuh; jaz, ki hoče, pa ne more; inpotentni notranji rebel, ki bi najgloblje človeške stvari hotel meni nič tebi nič likvidirati s posmehljivo cinično gesto. »Tak cinizem sta privlekli na dan »Neodvisnost« in »Slovenska beseda«, ko pišeta o Ljotićevem shodu v Beogradu, dne 28. februarja t. l. »Po razkritju afere s »Tehnično unijo«, o kateri smo zadnjič poročali in po nemirih, ki jih Ljotićev fašizem povzroča,« piše brez sramu »Neodvisnost«, čeprav tako dobro v, kakor mi sami, kdo je povzročil nemire! »Slovenska beseda« pa gre v svojem cinizmu tako daleč, da se sadiščno naslaja, da je v Beogradu obležalo 7 zborašev! Ne bo škodovalo, če si to prav dobro zapomnimo! Ni še vseh dni večer!!

Druga stvar, ki smo jo našli v tisti papirnati plahti, katera nosi ime »Neodvisnost«, pa je ta-le ocvirk: »Demokra-

cija nam ni smoter, marveč nujno sredstvo za ustvaritev neodvisne Slovenije!« Ljudem, ki so se znašli skupaj iz »Slovenske zemlje«, »Ljudske pravice«, »Bojevnik« in »Stare pravde«, demokracija torej ni smoter! Nas to ne preseneča, ker poznamo stenografski zapisnik seje kominterne, kjer gospod Dimitrov trdi isto. Demokracija ni smoter, temveč sredstvo! Poznamo torej to.

Prav pa je, da nam je čisto neodvisna »Neodvisnost« to sama priznala, da bo naše ljudstvo vedelo, od koga je le-ta neodvisna. Da bo vedelo, kam merijo prizadevanja »Neodvisnosti«. Ni ji demokracija smoter, temveč sredstvo, da pride do oblasti, potem pa se poživlja na demokracijo — na vladu ljudstva, potem bo dobra tudi diktatura — pa čeprav židovska. Diktatura židovske svetovne nadoblasti. Tako neodvisnost torej pripravljajo razni Pašičevi ministri v p. Sloveniji! Zato tudi zaključujemo z besedami same »Neodvisnosti«: »Vsak Slovenec, ki se pridruži tem prizadevanjem, pomaga sam kopati jamo sebi in vsemu našemu narodu, zato ga je treba kot narodnega izdajalca izločiti iz naše slovenske sredine!«

Pazimo Slovenci, da se nam ti židovski hlapci ne vgnezdijo pri nas!

Novodobni sikofanti

Sikofante so imenovali stari Grki one ljudi, ki so iz lastnega nagiba, večinoma pa po naročilu in za denar, obdolžili gotove ljudi zločina in ta izmišljeni zločin kot priče potrdili. S takim postopanjem so dosegli, da so njim neljube osebe zapadle kaznim in niso mogle postati več nevarne njihovim temnim načrtom.

Vsa poštena javnost se je zgražala nad takim početjem plačanih propalic in še sedaj se dobro spominjam, kako smo se kot srednješolci zgražali nad toliko propalostjo. Takrat gotovo še nismo slutili, da bomo v tako kratkem času tudi sami imeli posla z domačimi sikofanti. In vendar se je to zgodilo.

Malokje se je strankarstvo tako razpaslo, kakor pri nas, zlasti po vojni. Ta razvoj so zagrešili naši vodilni sistemi, ki dopuščajo samo kandidate na listah vsedržavnih strank. Tako so volilci prisiljeni opredeliti se po obstoječih strankah ne glede na to, ali so jim posamezni kandidati po godu in ne glede na to, ali jim zaupajo, ali ne. S tem se je omogočilo kandidature in tudi izvolitev ljudem, katerim narod ne zaupa in ki ne bi nikdar

videli parlamenta, ako bi vsak srez svobodno izbral svojega poslanca.

Taki volilni sistemi so ne samo onemogočili, ampak tudi dejanski povzročili, da umni gospodarji, dobri ekonomisti in strokovnjaki različnih panog ne pridejo v skupščino, da marveč njih mesta zasedejo finanserji strank in njih varovanci, često povsem nesposobni ljudje. Tako je prišlo do tega, da je gospod minister za zgradbe na neki gospodarski anketi več ali manj upravičeno dolžil volilce, da so poslali v skupščino ljudi, od kojih se jih jedva 10% na gospodarstvo kaj razume. Bržkone je imel gospod minister vobče prav, samo očitke bi bil moral adresirati na stranke in ne na volilce.

Ni pa edina pogrška dosedanjih volilnih sistemov, da volja ljudstva ne more priti do izraza. Še hujša posledica je ta, da se stranke organizirajo kot neke politične pridobitvene družbe. Volilna kampanja požre pri teh sistemih velikanske svote, katere morajo žrtvovati stranke. Ta kapital morajo dati pa vedno posamezniki na razpolago strankam,

če si same ne morejo preskrbeti različnih fondov, subvencij in drugih virov od vlade. Za to pa hoče vsak vlagatelj denarja imeti gotove koristi od svoje vloge. Tako pa pride do različnih umazanih afer, korupcije itd.

Stranke morajo torej paziti, da pridejo za vsako ceno do moči in veljave, da bodo mogle izpolniti svoje obljube vlagateljem denarja. Logična posledica tega je, da pri izbiri sredstev v boju za oblast niso izbirne.

V tem boju je treba zlasti pobijati druge stranke in tako vidimo, da se poslužujejo navadno vse prej kakor častnih sredstev. Podkupovanje volilcev, blatenje nasprotnikov, nemogoče obljube, razbijanje nasprotniških shodov so stara sredstva. V zadnjem času se je pa uvedlo nadvse podlo sredstvo sikofantstva.

Prideš na shod, ki je bil pravilno prijavljen, pa se ti včasih primeri, zlasti, če je ob istem času več shodov napovedanih, da ne pošlje oblast svojega zastopnika. Marsikomu bi bilo to celo všeč, zlasti kakemu opozicijskemu, ker bi lahko precej ostreje govoril in klevetal. Naenkrat pa opaziš, da posamezniki sumljivo stikajo glavo in si dajejo različna znamenja in signale. Konečno se pred zaključkom shoda mirno odstranijo, tako da si kmalu na vse to pozabil.

Kako razočaran pa si, ko po zaključku shoda pride orožnik in te začne zasliševati. Takoj spoznaš, da so te oni poslušalci, ki so pred zaključkom shoda odšli, lažnjivo ovadili in se ponudili za svoje laži kot priče. Sledi dolgotrajna

preiskava, kazensko postopanje pri sodišču se pa običajno ustavi, ker se izkažejo očitki za neutemeljene.

Kakšna je vest in morala ovaditeljev, je nam vseeno, vemo pa, da takih stvari ljudje ne počno iz strankarskega navdušenja ali pa sovraštva do govornika, marveč po gotovem načrtu, ki se je skoval v vodstvu stranke in da so lažni ovaditelji plačani. Proti takemu postopanju pa moramo odločno protestirati. Ne samo, da denuncijantstvo ni najlepše bojno sredstvo, je tako demoraliziranje ljudstva s strani gotovih organizacij največji zločin, ker sistematično izpodkopa in ruši moralno v narodu in pripravlja španske razmere.

Naše oblasti bi morale strogo paziti, da se take metode političnega boja pri nas ne uvajajo, da se marveč vsak podoben poskus v kali zatire, pa naj pride pobuda zanj s katerekoli strani.

K. F.

S kongresa stranke »Za ljudski blagor«.

Govornik med drugim: In ko smo si bili svojega uspeha popolnoma gotovi, se pojavi ta preklicani »Zbor« in prične pojasnjevati ljudstvu, v kakšne mreže smo ga zapletli in kakšni so pravzaprav naši nameni. Ta napad na naše priveligirane pravice, moramo poklicni politiki vsakakor odbiti, saj gre za naš obstanek. Dokler si ne ustvarimo splošnega obrambnega in napadalnega načrta, ojačimo naša obrabljena gesla z odlomki iz zborove ideologije. — Gromovit aplavz. —

Strah pred stanovsko demokracijo!

»Snemi masko, prijatelj! Tvoj grdi obraz mi je ljubi!«

Seksipir.

List »Nova Riječ« (glasilo g. Vilderja) je prinesel 4. II. t. l. članek pod naslovom »Korporacije v fašizmu ali v demokraciji«. V njem razpravlja o stanovski državi — toda na zelo čuden in nelogičen način. Najprej prizna pisec dejstvo, da je pri nas »samo tov. Ljotić praktični propagator te ideje«; nato pa mu podtika, »da on poudarja in propagira samo idejo, da pa se skrbno izmika razlagi, kako si njeno ustvaritev zamišlja.« Da bi pa v naprej pridobil simpatije kmetkega bralca, je pisec članka pred navedeno omenitev tov. Ljotića kot praktičnega propagatorja stanovske ureditve države napisal sledeče:

»Končno je tako za nas, kot za mnoge druge popolnoma jasno, da je korporativni (stanovski) sistem nedemokratski; kajti on neizbežno vodi k delitvi ljudi na privilegirane in nepriviligirane, uvaja neenakost med ljudi in končno pripelje do težkih borb med stanovi. Če hočete, da ima vsak stan po nekaj predstavnikov, jih morajo imeti kmetje in delavci znatno manj, kot jim pripada po številu članov. (!) Predstavnik advokatov bo imel na primer za seboj nekaj sto buržujev, predstavnik kmetov pa več tisočev kmetov. To gotovo pomeni neenakost in privilegiranje in mora voditi do stanovske borbe...«

Tistim, ki poznajo našo ideologijo, posebno še tistim, ki so slišali predavanja tov. Ljotića o stanovskem predstavništvu, ne bi morali na trditve »Nove Riječe« ničesar pojasnjevati, ker so jim strahovi in pomisleki pisca članka v listu g. Vilderja popolnoma jasni.

Za tiste pa, ki tega še niso slišali, med nje spada tudi ugledni sodelavec »Nove Riječe« moramo zopet in zopet ponoviti sledeče:

V zelo številnih člankih in še številnejših predavanjih so naš tov. predsednik Ljotić in pa vsi naši govorniki širom vse Jugoslavije od samega začetka pojasnjevali ravno to okolnost, na katero se je šele sedaj spomnila »Nova Riječ«, t. j. o stanovskem predstavništvu in o številu posameznih stanovskih zastopnikov. Vsi smo vedno govorili na ta način:

»Naši nasprotniki nam predbacivajo, da nosi od nas propagirano stanovsko predstavništvo v sebi veliko hibo v tem, da bodo v takem predstavništvu kmetje in delavci imeli večino, ker so pač najštevilnejši stanovi. To nam očita ravno taki ljudje, ki so vedno v potu svojega obraza dokazovali, da se borijo za pravo demokracijo!! Ne moremo si kaj, da ne bi vprašali to gospodo, kako da se oni, ki nam toliko govorijo o pravicah ljudstva in širokih narodnih mas — sedaj prvi

protivijo proti temu, da mi zahtevamo tak parlament, v katerem bodo ravno te najširše ljudske mase v resnični številni večini!! Kakšni so ti »pravi in resnični demokrati«, ki se bojijo, da bi v parlament ne prišli pravi predstavniki najširših narodnih množic — pravi kmetje in pravi delavci, ki bi sedeli poleg številno slabejših predstavnikov manj številnih stanov? Ti gospodje se bojijo, da bi bilo v skupščini od 400 predstavnikov, n. pr. 250 ali 300 kmetov — zraven pa imenujejo z imenom »demokracija« tak parlament, kjer pri 400 poslancih sedi 250 ali 300 advokatov in duhovnikov! Toda — ravno ta njihov strah nam dokazuje, da oni niso nikaki demokrati v svojem delu, temveč samo na jeziku! Njim mnogo bolje »paše« sedanje stanje, kjer se skozi politične stranke neresnično predstavlja izvolitev ljudskih predstavnikov, kjer predstavlja kmeta v skupščini advokat, inženjer, pop itd. Zgodil se je čudež: borci za »kmetke pravice« je naenkrat postalo strah pred kmeti v parlamentu! Borci za »demokracijo« se tresajo pred resnično demokracijo v skupščini!! Kakšna država pa smo? Ali ne prepevajo vsi v en glas, da smo agrarna, kmetko delavska država??

Taka je, vidite vsa njihova demokracija brez maske! Naša demokracija pa tako ne izgleda. Naše stanovsko predstavništvo je mnogo demokratičnejše od njihovega, čeprav se mi z imenom demokracije toliko ne ponašamo, čeprav pravijo, da smo »fašisti«. Pošten človek nikdar mnogo ne govori o svoji lastni poštenosti...

»Otažbina«, glavno glasilo »Zbora« v Beogradu, pa tudi naš ljubljanski list »Zbor« sta skupno z vsemi našimi glasili v državi že toliko pisala o stanovskem zastopstvu, da bo tudi to, kar bomo navedli zaradi »pomislekov« »Nove Riječe«, samo novo ponavljanje tega, kar smo že od nekdaj govorili. Toda — gluheu je treba včasih besedo celo desetkrat ponoviti, da si končno zapomni — vsaj polovico!

Zamerjajo nam, da bodo v takem stanovskem zastopstvu intelektualni stanovi v manjšini, kar naj bi pomenilo, da bodo nekateri manj številni stanovi trpeli strašno nerazumevanje s strani kmetke večine. Tisti, ki nam to zamerjajo pozabljajo, da je nemoten obstoj intelektualnih stanov istočasno neobhodno potreben tudi največjim stanovoma kmetov in delavcev. Oni pozabljajo, kaj bi bilo, če na primer v stanovski skupščini kmetka večina ne bi hotela razumeti kake upravičene zahteve zdravnikov; tedaj bi zastopnik zdravnikov lahko opomnil kmetke, da zdravniki v družbi ne obstojajo zaradi svojih lepih naslovov, temveč ker so v človeški družbi bolniki, ki se jih

mora strokovnjaško zdraviti in negovati; to pa zmorejo samo ljudje, ki jim je dana možnost, budno zasledovati napredek medicine in znanosti, katerim je torej zagotovljen in omogočen strokovni obstoj. Radovedni smo, ali bi se našel tak kmetški zastopnik v parlamentu, ki bi z glasovanjem pristal na to, da se pritisne stan, čigar pomoč bo morda še istega večera potreboval, če bo slučajno na stopnicah padel, ali se prehladil in nevarno zbolel.

Ta medsebojna odvisnost stanovskih interesov je najboljša garancija za dobro funkcioniranje stanovskega zastopstva, kajti podobne odvisnosti ni najti med političnimi strankami, ki so samo konkurenti in nasprotniki v borbi za oblast.

Zakaj ponavljamo vse to, kar smo že ustmeno in pismeno tolikokrat povedali? Mi dobro vemo, da okolica »Nove Riječe« ni razpoložena, da bi nas hotela razumeti; zato njene navedene trditve o stanovski

državni ureditvi niso posledica njene nevednosti o naši ideologiji, katero dobro pozna — pač pa izvirajo iz hudega strahu, da bi dobil najštevilnejši stan kmetov naenkrat preveč oblasti v roke!!

Kajti: med »kmetško demokracijo« gospode okrog »Nove Riječe«, kjer kmet sodeluje na oblasti preko svojih advokatov — in pa med našo stanovsko ureditvijo, kjer kmet pri oblasti neposredno sodeluje — je ogromna razlika! Gospode te in take vrste, ki tako rada dokazuje, da se bori za pravice kmetkega ljudstva — se polasča velik strah, ko vidi, da jim grozi državna ureditev, v kateri kmet neposredno participira — ne samo pri dolžnostih, ampak tudi pri oblasti — to pa s pomočjo svoje stanovske organizacije. Odtod pa tudi izvira vsa mržnja, ki puhti iz omenjenega članka proti nam.

Mi vemo, da imamo prav. Danes pa tudi naši nasprotniki že uvidevajo, da imamo prav. To pa je tudi vzrok za vso njihovo jezo, pa tudi za strah...

Vprašanje tujih družb

Po tem naslovom prinaša »Trgovski list« z dne 22. februarja članek, ki ga priobčujemo v celoti, ker pride člankar do istega zaključka kakor »Zbor«: Revizija premoženj, koncesij in služb.

V zadnjem času se posveča v naši javnosti vedno večja pozornost vplivu tujega kapitala in tujih družb na naše gospodarsko življenje. Tudi v narodni skupščini je bilo te dni ponovno govora o tujem kapitalu, dasi pravega uspeha vsi ti govori še niso dosegli. Toda vprašanje tujih družb je za nas vse tako važno, da se mora to vprašanje že enkrat rešiti in če iz nobenih drugih razlogov, pa vsaj z ozirom na interese naše državne blagajne.

Notorično namreč je, da baš ona podjetja, ki imajo največje zaslužke pri nas, plačujejo primeroma najmanj davkov. V to vrsto spadajo zlasti razna velika tuja rudarska podjetja, ki dosegajo tudi nad 100% čistega dobička na leto, a ki plačajo manj davkov ko naše domače in neprimerno manjše podjetje, ki se komaj še bori za svojo eksistenco. Pri tem pa uživajo ta tuja podjetja še razne posebne ugodnosti, ki jih domača nikakor ne morejo doseči.

Najmanj, kar se more zato zahtevati, je, da se revidirajo vse koncesije tujim podjetjem in da se vse njim dovoljene ugodnosti ukinejo. Zlasti pa, da se ukinejo posebne ugodnosti podjetjem, ki dosegajo visoke čiste dobičke in ki bi mogla tudi brez teh ugodnosti izplačevati dobro dividendo, pa čeprav bi plačevala višje davke in boljše mezde. Ne bo drugače, toda tudi naša država bo morala slediti primeru perzijskega šaha, ki je brez ozira na vse grožnje zahteval revizijo koncesij za petrolejske vrele in to to revizijo tudi dosegel, da je mogel samo z večjimi dajatvami petrolejske družbe urediti svoje državne finance. Po tem zgledu se bomo morali ravnati tudi mi.

Vendar ne gre, da imajo od vseh velikih rudarskih zakladov Jugoslavije vse močnejše tuje družbe naravnost velikanske dobičke, le mi pa nimamo od tega bogastva nič. Za nameček pa dajemo tem tujim družbam k vsem njihovim visokim dividendam še posebne ugodnosti, da se njih dobiček še prav znatno povišuje. To že ni več liberalnost do tujcev, temveč gladko zapravljanje narodnega premoženja. Menda je več ko dovolj, če pustimo

tujim družbam 10%, pa magari celo 15% čistega dobička, to pa je le malo preveč, če pustimo, da imajo tudi 100% čistega dobička. Saj v svoji zemlji takega dobička nikdar ne bi dosegli.

Revizija vseh ugodnosti, ki jih uživajo tuje družbe pri nas, je torej prva in neobhodno potrebna naloga.

Taj reviziji pa mora takoj slediti tudi revizija davčnih obveznosti tujih družb. Vendar ne gre, da plača tuja družba, ki dela le pri nas, v Jugoslaviji manj davkov, kakor pa v Angliji, kjer je sedež družbe. Upoštevati je vendar treba, da morajo naša domača podjetja plačati tem več davkov, čim manj jih plačajo tuja podjetja. Vendar ne bomo zaradi tujih podjetij obdačevali v večji meri domačih!

Revidirati pa je treba tudi vse pogodbe tujih družb z njih nameščenci in delavci. Ne gre, da bi naši delavci bili skoraj na stopnji kolonijskih delavcev, ki morajo delati za vsak denar. Prav tako pa ne gre, da bi bila za naše ljudi dostopna le slabše plačana mesta. Tuji kapital se mora zadovoljiti s tem, da pri nas doseže dobro rentabilnost, ne pa da nam še dovaja tujih delovnih moči, da so naši ljudje zaradi njih ob zaslužek.

V zvezi s tem pa je treba rešiti še eno vprašanje, ki je tudi vedno bolj pereče. Le prepogosto se širi tuji kapital pri nas s tem, da korumpira naše ljudi in da si na podlagi provizij, ki jih plačuje, ustvari čisto izjemen položaj, da se njega ne tičejo nobeni naši zakonski predpisi. Na podlagi teh s provizijami ustvarjenih vez more tuji kapital kljubovati tudi običajnemu nastopu naših gospodarskih stanov, more kljubovati tudi volji vsega prebivalstva, ker preprečijo njegovi zaščitniki vsako akcijo, ki je naperjena proti njemu. Korupcija se ni pri nas nikjer tako zelo razvila kakor v zvezi s tujim kapitalom. Zato je nadzorstvo nad tujim kapitalom ena prvih potreb.

Nikakor nečemo, da bi se pokazala proti tujemu kapitalu, ki ga potrebujemo, kakršnakoli sovražnost ali animoznost. Tudi pošten zaslužek in v primerni višini naj bo tujemu kapitalu zagotovljen. Toda delovanje tujega kapitala je treba spraviti v prave meje, in če ni treba, da bi bil zapostavljen pred domačim, pa je še manj dopustno, da je favoriziran na škodo domačega. A to se danes dogaja in zato je vprašanje kontrole nad tujim kapitalom vedno bolj nujno in pereče.

Kaj se učijo slovenski otroci na Koroškem o boju za Koroško?

Za nas je stvar jasna: L. 1918. je stara Avstrija razpadla. Zdaj je prišel čas, ko naj bi se za avstrijske narode uresničilo: Na svoji zemlji gospodariti! Prišel je čas, ko naj bi se za slovanske narode nehala nemško in madjarsko jerobstvo. Svoboda in združenje! Zdaj je prišel čas, ko naj bi se tudi Slovenska Koroška združila z ostalo slovensko in jugoslovansko zemljo. Do vrh Dobrača, Osojskih Tur (nad Vrbskim jez.), Sv. Helene (Magdalenske gore), Svinje planine, Gruče, Gorenčice je Koroška slovenska.

Šlo je za 3000 km² slovenske zemlje. Nemudoma bi bili morali to zemljo zasesti. Bili smo prepočasni in Nemci so začeli boj. Z boji so dosegli plebiscit. S pomočjo šole so nam pojaničarili narod

na Koroškem. Duševno zaslužnjeni, pojaničarjeni narod je oddal 22.000 glasov za germansko državo. Zmagal je zatiralce našega naroda na Koroškem!

Oglejmo si, kaj se slovenski otroci v koroški šoli zdaj učijo o boju za Koroško. V nemškem jeziku se učijo tole:

1. Koroški osvobodilni boj (Der Kärntner Freiheitskampf). Po veliki svetovni vojni l. 1918. so skušali Jugoslavi odtrgati za svoje novoustanovljeno kraljestvo velike dele naše domače dežele. Višji poveljnik SHS-čet na Koroškem je bil general Maister. Njegov cilj je bil deželo zasesti do črte Velikovec—Krnski grad—Trg—Beljak. Že so zavzeli Velikovec in so hoteli svojo komando položiti v Celovec. Zdaj je imelo tudi ko-

roško prebivalstvo dovolj in novoustanovljena narodna bramba je bila takoj pripravljena, da se upre udarajočim četam. S tem se začne koroški osvobodilni boj 1. 1918. in 1919.

Prebivalstvo v zasedenih ozemljih, v Rožu in v okraju Velikovec, je bilo zelo zatirano (bilo je **osvojenjeno, ne zatirano!** Samo nemoralno, nemškutarstvo je bilo zatirano!) in mnogo talcev je bilo nabranih in odgnanih v ljubljanske ječe (bili so to potujčenci, ki so se ustavljali osvojenju in so hoteli, da Slov. Koroška ostane še nadalje zasvojenjena). Razburjenje vsled teh sramotnih del je vzbudilo v ljudstvu plamtečo bojevitost. (Že od leta 1912. sem — balkanska vojna — so goli v ljudstvu sovraštvo proti Srbom. Ko pa se je 1. 1914. začela svetovna vojna, so kar besneli sovražstva do Srbov. Na Koroškem je veljalo od 1. 1912. dalje: Kdor ni velik srbofob, velik sovražnik Srbov, ni dober avstrijski patriot. Kdo se bo torej čudil, da so ob koncu svetovne vojne, ko so si nekoliko opomogli od pobitosti in ko so videli, da nismo nemudoma zasedli Celovca in Beljaka, naše pojaničarjeno ljudstvo hitro nahujskali zoper Jugoslovane, ki so novembra 1918 počasi in tipaje zasedali slovensko Koroško: 7. novembra Prevalje, 12. nov. Žel. Kaplo, 16. nov. Sinčovas in Borovlje, 23. nov. Pliberk, 30. nov. Velikovec). Toda naša narodna bramba (Volkswehr) je bila šibka, štela je komaj 600 mož. Tedaj se je združilo prebivalstvo in je podpiralo narodno brambo. Posebno go-reči so bili Labošničani (Lofentolarji; skozi Labodsko dolino teče Labošnica, nem.: Lavant, odtod ime: Lavant-tal, kar v narečju izgovarjajo kot Lofentol) in Ziljani. Slovani so bili izgnani iz Labodske, iz Ziljske doline in iz Borovelj. Velikovec je bil še zaseden.

Voditelj Korošcev (slovenskim otrokom na Koroškem vedno dopovedujejo, da se je boj bil med Korošci in Jugoslavani ali Slovani, da so Jugoslavani hoteli ugrabiti del Koroške in da so se Korošci branili proti krivičnemu udiralcu v deželo; v resnici se je boj bil med Nemci in Jugoslavani; le-ti so s polno pravico terjali Slov. Koroško zase; krivični napadalec je bil koroški nemški

imperializem, ki je hotel celo Koroško zase; žal se mu je posrečilo, da je znova zaslužil 100.000 koroških Slovencev!) je bil general Hülgerth. Dne 13. januarja 1919 je prišlo do premirja. Ameriška komisija je prepotovala našo deželo in bi se naj postavila demarkacijska črta. Toda to je izostalo in Jugoslavani so znova napadli (koncem aprila 1919). Zdaj so se pridružili vojakom tudi dijaki in so posvetili domovini svoje mlado življenje.

Že 2. majnika je bil zavzet Velikovec in sovražniki (torej Jugoslavani se slikajo slov. otrokom na Koroškem odkrito kot **sovražniki**; tem ubogim otrokom pa sedi pravi in resnični sovražnik za vratom, pa ga ne opazijo; ponemčevalna šola!) je bil pregnan čez deželno mejo. 900 vojakov, nekaj oficirjev in strojníc je bilo zaplenjenih.

Dne 28. majnika so zopet napadli Jugoslavani z 12kratno premočjo (zdaj je šlo zares; žal, da se to ni zgodilo pol leta prej — pa bi bila Slov. Koroška zdaj naša!). Naše čete so se morale umakniti.

Dne 4. junija je prišla od mirovne konference vest, da je Celovška kotlina glasovalno ozemlje. Zdaj je bilo treba prepustiti tudi Celovec (ne ker je mirovna konferenca to zahtevala, marveč ker so ga Jugoslavani zasedli; zgodilo se je to 6. junija 1919; 31. julija 1919 so Jugoslavani zopet zapustili Celovec).

Koroški osvobodilni boj je bil končan, bojni smoter je bil dosežen. Meje med Jugoslavijo in Koroško naj se ne bi potegnile po volji nasprotnika, marveč ljudsko glasovanje naj bi odločilo o tem (vrag naj vzame tako glasovanje, ki samo venča stoletno in tisočletno krivico in nasilje! Zato, ker so smeli zadnje pol stoletja pred plebiscitom brezobzirno in brezvestno kljub vsem slovenskim ugovorom in protestom naše ljudstvo na Koroškem potujčevati, se jim je priznal še plebiscit! Vrag naj vzame tak plebiscit, ki je zgrajen na krivici in nasilju! Pojaničarili so nam narod in potem so mu določili plebiscit! Ta plebiscit je bil samo **rafiniran rop**, s katerim so nam ugrabili Slov. Koroško!). Domovina žaluje nad izgubo 180 mrtvih in 800 ranjenih.

Korotanec.

Iz Maribora

O fašizmu in še kaj!

V Mariboru izhaja odvisni tednik »Neodvisnost«, ki je v našo publicistiko prinesel nekaj novega —, namreč obliko francoskega formata. To pa je najbrže vse, kar je doprinesel slovenski kulturi, s katero se tako rad ponaša. Pač — še nekaj, omenjeni list je dober primer metamorfoze! Kar čez noč se je prelevil v glasilo slovenskega dela mačkovskega pokreta. Sicer nas pa to prav nič ne moti; nam ugaja pisana bratovščina tega glasila, vsaj vemo, pri čem smo. A nekaj drugega je, česar ne moremo mirno dopustiti.

V eni izmed zadnjih števil si je ano-

nimni politični laik dovolil opazko na naš pokret »Zbor« in ga brezobzirno istovetil s fašizmom. Navajeni smo sličnih napadov raznih političnih strank, saj se vsak obsojenec skuša izviti na različne načine in očrniti tistega, ki mu je tožitelj! A omenjeni članek nas nehoti spominja na

Tovariši!

„Zbor“ ne sme biti ljubljanski časopis, še manj purgarski, temveč ljudski! Časopis, ki ga pišejo in berejo vsi, katerim je slovenščina lastna. Tovariši, pošiljajte stalno gradiva!

ših in preudarnih rok, ki bi umele obrniti vsak dinar tako, da ni zavržen. Poklic gospodinje bi v tem primeru prav lahko primerjali s kiparjem, ki ima pred seboj gmoto sirove snovi, iz katere hoče ustvariti nekaj velikega, in če se mu njegov načrt posreči, pride sirova snov šele do svoje veljave in vrednosti.

Ko bi videli skozi stene v domove, kjer se greje blaginja, bi največkrat v njih zastojali iskali srečo in zadovoljnost, saj je prav preobilica denarja tisti zli duh, ki zastruplja dušo in srce, da sreče in zadovoljnosti ne moreta več občutiti. In vendar sanja večina mladih deklet in žen o bogastvu in brezdelju in vidi v njem popolno srečo. Reve pač ne vedo, da je zares srečen lahko edinole človek, ki ima zadovoljno srce in veselje do dela. Toda vsemogočni Bog je previden in dober, zato je bogastvo sveta natrpal le v redke visoke stolpe in jih obdal z visokim obzidjem, da se težko pride do njih in da zahrbtni mamon ne okuži vsega njegovega čudovitega stvarstva.

Kakor za vsak poklic, se je treba pripravljati tudi za gospodinjstvo. Vendar nikjer samo teoretično znanje tako malo ne pomeni kakor v gospodinjstvu. Kakor me ženske ne zavidamo svojim prednicam njihov enoličnega in v ozkosrčne in nesmiselne oblike vklenjenega življenja, jih pač lahko blagruje vsaka mlada žena in gospodinja začetnica današnjih dni. Saj so se prejšnje čase dekleta vso mla-

nalogo Janeza Frnikole, ki so se mu zmešale besede: »Krava je koristna žival. Hodi v prvi razred ljudske šole in nam daje mleko.« Torej ne iz hudobnosti, iz nevednosti napisan članek. In budalščina je zelo hud greh!

Če hoče kdo spregovoriti besedo o Zboru, dalje, če skuša naš pokret istovetiti s fašizmom, mora najprej poznati ideologiji obeh pokretov in šele takrat napraviti končni zaključek. Omenjeni članek nam priča, da njegov spočetnik ne pozna ne enega ne drugega! Torej ni upravičen, da se o glaša o stvareh, o katerih on niti ne sanja. Če bo upošteval naš nasvet in se lotil študija obeh nazaranj, nas bo omenjeni avtor najbrže v kratkem obiskal v naši redakciji in prosil, da mu založimo brošuro »Fašizem — Zbor — dva svetova.«

Posebno je zanimiva (tudi budalščina se zanimiva!) trditev, da je naš pokret zamisel velikosrbske ideje! Sijajno! Jugoslovansko ljudsko gibanje »Zbor«, je vzniklo iz narodnih potreb vseh delov naše države in jasno, da ne dopušča raznih separatističnih teženj. Baš to pa ne diši gotovim gospodom. Zbor ne pozna ne srbskih, ne hrvatskih, ne slovenskih limanic — ki so množicam le slepilo, s katerim se še razne politične klike lahko vzdržujejo na površju. Tudi ni »Zbor« glasnik integralnega jugoslovanstva, ker pojmuje družbo organsko in je torej že v bistvu nasproten raznim umetnim procesom! Najbrže pa bi nam ožji sodelavci »Neodvisnosti« lahko kaj zanimivega povedali o tem jugoslovanstvu in velikosrbski ideji — saj so ji zelo dolgo hlapčevali! Tudi o hrvatskem vprašanju bi radi slišali kaj novega. »Neodvisnost« ima dobre zveze! Toda pri tem ne sme pozabiti na židovsko vprašanje, na katerem sloni vsa ta kolobocija...

Za enkrat dovolj! Omenjenemu tedniku bi želeli malo več kritičnosti, sicer se lahko uresniči opazka naročnika »Neodvisnosti«, ki mi jo je podal ob priliki našega zborovanja v okolici: »Stara pravi, da so fajni cajtinge, — velik papir za zavijanje (pakpapir)...«

No, ima vsaj smoter...

Zorko Karlo, Maribor.

Spet le besede?

V Mariboru je že velika skupina brezposelnih tekstilnih strokovnjakov. Tuji strokovnjaki imajo po zakonu pravico do zaposlitve v naših tovarnah le tako dolgo, dokler nam v tej stroki primanjkuje naših ljudi. Sedaj pa čaka naša brezposelna mladina, kedar bo dobila zaposlenje. Toda tujci se ne odrečejo radi ministrski plači, ki jo uživajo po naših to-

varnah. In sploh so ti tuji »strokovnjaki« zelo dobro zapisani pri vodstvih tovarnen — radi dvojnega knjigovodstva!

Mnogo prahu je pred kratkim vzbudilo poročilo raznih listov, da bodo tujci morali pobrati šila in kopita. A istočasno so najbrže romale spet razne intervencije od Poncija do Pilata. Na spreten način se bo dokazalo, da so nam tuje moči potrebne, »ker še naši ljudje niso dovolj izvežbani«. Seveda, za razne šikane in goljufije so naši strokovnjaki res premalo »izvežbani«, zato pa so v strokovnem pogledu daleč pred raznimi pritepenci, ki pijejo našo kri!

... Bojimo se, da bo glede odpusta tujcev — ostalo le pri besedah!

Minimalne mezde.

Tudi to je majhna senzacija. Delavci se tiho spogledujejo in na prste zračunavajo za koliko bi se jim po novi uredbi znižala plača. Upamo, da se bodo kako dale obdržali vsaj dosežanje kolektivne pogodbe, če ne, bo našemu delavstvu huda predla. Na najbolj prizadete, to je naše dninarje, se pa uredba sploh ni spomnila! Ali bo naš ubogi podeležan moral iskati pravdo po starih urbarjih!... In kako naj si sestavi jedilni list po novih mezdah?

Iz tajništva.

J. L. G. Zbor ima svoj lokal v Gregorčičevi 26, pritličje, in se tam lahko dobijo vse informacije v dnevih: četrtek od 18. ure dalje, a v nedeljo od 10. ure dalje. Zlasti vabimo vse naročnike našega lista, da se zglasijo v našem lokalu.

V revirjih črnega dijamanta

V revirjih Trboveljske premogokopne družbe se »Zbor« razvija svojim normalnim potom, kakor se pač mora tak pokret razvijati med ljudstvom. Nekaj klenih mož, ki mislijo s svojimi glavami, se je odločilo, da se priključi »Zboru« ter z njim koraka edino pravilno pot. Vsa zborovanja v teh revirjih, ki so bila kjerkoli, so bila sprejeta s polnim razumevanjem poslušalcev vseh barv, samo pristavili so nekateri: »Ali pa bodo tudi tako delali zboraši, če pridejo kedaj na oblast?« Njihov dvom je popolnoma upravičen, saj so ravno rudarji doživeli tekom let po osvojenju toliko bridkih razočaranj, da je popolnoma naravno, ako danes stoje ob strani, prisluškujejo in zasledujejo, kakšen je položaj dandanes po državi in svetu sploh. Naši rudarji so v srcu dobri in imajo globoko sočutje do svojega bližnjega, predstavljajo pravi tip pridnega slovenskega človeka, ki hoče dela, za trdo delo pošten zaslužek, za razvoj svoje družine široko socialno zakonodajo, s katero je zasigurana eksistenca tudi njegovi družini, če slučajno njega zadene kaka nesreča pri težkem delu. On polaga največjo važnost na pokojninskobolniško ustanovo bratovske skladišnice, da bo prejemal, ko dosluži svojo dobo

neprijeten in nadležen. To si zapišite v srce, in kadar vam za hip odpove pogum, naj vas bodri zavest, da se v življenju obrne na bolj vsakomur, ki je pošten in vztrajen ter rad in prav dela in pametno živi.

Vse čase je bilo z imenom »žena« tesno zvezano tudi gospodinjstvo. Težke povojne razmere so pa marsikatero mlado ženo prisilile, da je še po poroki ostala v službi, kjer njen mož pač ni zaslužil toliko, da bi lahko preživel še njo, ali sta pa oba hranila za opravo in opremo, ki je starši hčeri niso mogli napraviti. In kakor postaja bogatstvo vedno bolj požrešen in skupuh zmerom bolj skop, tako se je tudi tu začetna nujnost kesneje dostikrat izprevrnila v nesmiselno razvado, ki jo izkušata oba zakonca, zlasti pa žena sama — kar je posebno čudno —, kakorkoli opravičiti. V resnici pa ni nič drugega kakor strah in odpor žene pred gospodinjstvom, ker ga ni vajena. Če pa hoče žena sama služiti denar zato, da ni treba dajati možu odgovora zanj, je to znak, da ne živita v slogi, in če je to tudi možu po volji, je tak mož prav gotovo sebičen. V napačni veri, da skrbi za udobnejše življenje družine, oropa tak žena sebe, moža in otroke prav udobnosti prijetnega doma; z njenim težko prisluženim denarjem pa gospodinja po navadi dekla, kakor se pač gospodinja s tujo lastnino. Dom ostane samo še shajališče družinskih članov, ki se počutijo

Žena in njen poklic

Pod tem naslovom priobčuje mesečnik »Žena in dom« izpod peresa Angele Podgornikove članek, ki ga radi njegove odlične vsebine prinašamo v celoti.

Za srečen zakon je treba samo-dvoje zdravih, pametnih in pridnih ljudi, resnične, nesebične ljubezni in skromnih dohodkov, pa vendar je na svetu tako malo srečnih zakonov.

Kaj drugega je prav za prav namen družinskega življenja, po katerem hrepeni vsak normalni človek, kakor da je vsem članom družine dobro in lepo doma in da mož in žena složno vzredita in vzgojita zdrave in pametne otroke, ki so šele po zdravi prehrani in dobri vzgoji sposobni če ne za srečo, pa vsaj za pošteno in pametno življenje. Dolžnost žene je torej velika, in tista, ki je dobra gospodinja, bo svojo življenjsko nalogo laže in bolje izpolnila.

Gospodinjki poklic je najmanj tako važen in odgovoren kakor drugi poklici. Kdor ga omalovažuje, ga ne pozna in ne pojmuje prav. Odkod pa toliko preizkušenih pregovorov o gospodinjstvu in odkod sodba ljudi, ki govore, da je tako in drugače pri tej ali oni hiši, ker je žena dobra ali slaba gospodinja? Res je od moža zaslužen denar podlaga za življenje družine, ali kaj zaleže ves denar, če ni ve-

pri rudniku, človeka dostojno pokojnino, da mirno preživi leta, ki mu jih je še namenila usoda.

Žalibog, da mu razen pravilnika za bratovske skladnice iz l. 1925., s katerim je bila določena polna pokojnina na krog 800 do 1000 Din (pozneje popravljeni pravilniki raznih režimov, so »saniirali« bratovske skladnice tako, da so trgali in zmanjševali pokojnino na skrajni minimum), ni še nihče nič nudil rudarjem. Vsi tako zvani voditelji so se sklicevali, češ, za trboveljske revirje v Beogradu ni pravega razumevanja, ker so v Trbovljah sami komunisti. Pri državnozborskih volitvah 8. nov. 1931 so to rudarji sami odločno dementirali, takrat so podprli režim v dobri veri, da je prišel tedaj oni čas, za katerim smo vsi hrepeneli. Menda je usoda tako hotela, da so dobrega pol leta pozneje dobili ravno za velikonočne praznike zelo hude redukcije, ki so posegle globoko v življenje naših rudarjev. Mnoge izmed njih so te redukcije socialno popolnoma uničile. Velekapital je pod dobro maskirano krinko »svetovne gospodarske krize« znal prav za židovsko zvijačo uveljaviti, ravno takrat dovršene najnovejše tehnične izpopolnitve obratov, separacij itd. Pod izgovorom, da ne more več zaposlovati toliko ljudi, je iz vseh revirjev brezobzirno vrgel na cesto okrog 35% rudarskih delavcev vseh starosti. Kolikor je pa še delavstva ostalo zaposlenega, so pa dobili

jasen migljaj, da jih zadene ista usoda, ako ne podvojijo svojega dela. Naravno je, da je vsak človek sam sebi najbližji, pa so se s stisnjenimi zobmi odločili ter »zgrabili« tako, da so skoro pustili duše v rovi. Velekapital francoskih delničarjev je tako s fingirano »svetovno krizo« z lahkoto dosegel svoj cilj, t. j. — tehnično izpopolnjeno obratovanje mora producirati pri manjši zaposlitvi delavstva in ob praznovanju delavnih dni, isto kot preje pri polnem obratovanju z vsemi zaposlenimi rudarji. — Njegov glavni cilj pa je bil, da svoj čisti dobiček poveča.

Tisti, katerim so rudarji preje zaupali svoje glasove, so pa mesto, da bi energično dvignili svoj glas v Narodni skupščini za pravice svojih bratov — rudarjev, — šli molče preko vsega, kakor da se ni prav nič zgodilo.

Vse to so si naši rudarji dobro zapomnili. Sedaj pa pazno motrijo razvoj dogodkov, ki z bliskovito naglico hite mimo njih. Čakajo, da pride oni čas, da odločno stopijo na stran resnice in pravice. Rudarji, pomnite! Jugoslavijo, za katero ste tako odločno manifestirali dne 29. oktobra 1918, že vseh 18 let slačijo politični žonglerji, pomešani v raznih velebankah in raznih »nacionaliziranih« velepodjetjih. Toda skoro bo vstala nova, mlada, za vse enako pravična Jugoslavija, ki bo zlo kaznovala, dobro pa plačala, zato vam je porok »Zbor«!

Protižidovska demonstracija v Kočevju

Problem, ki so ga pričeli po vseh nacionalnih državah odločno reševati, je židovski. V naši državi se je tega perečega vprašanja lotil pokret »Zbor« in njegov vodja tov. Ljotić. Dasiravno ima še vedno židovstvo veliko oporo v naši jugoslovanski izdaji liberalno kapitalistične demokracije, se je vendar začelo reševati to gibanje iz naroda samega, ki ve in občuti na lastni koži težak jarem židovske odvisnosti. Ni torej čudno, da se je nad najnovejšo židovsko invazijo v Jugoslaviji razburila v nedeljo, dne 7. t. m. skupina idealnih fantov, pristašev in somišljenikov »Zbora«, ki so hoteli dati duška svojemu hotenju. Tudi mi tu v Kočevju že občutimo, dasiravno šele samo v odtenkih prodirajoče židovstvo, ki pa nam grozi, da se bo še povečalo, če se to vprašanje enkrat za vselej ne bo rešilo. To se pa mora, ker to zahtevajo interesi naše nacionalne države. Pri tem pa, ko so vzklikali: »Živela Jugoslavija, živio Ljotić, živio Zbor, dol za žid« in slično, se je pripetil neljub incident. Nastopilo je orožništvo in vse fante popisalo. Torej na tem primeru se vidi, da imajo pri nas židje še zaslonbo. Toda nič ni večnega! Tudi ta problem se bo moral rešiti. Nihče drug v Jugoslaviji pa ga ne bo rešil kot naš zdrav in pošten pokret »Zbor«. Prosim vas, mar v Jugoslaviji človek ne bi smel vzklikati lastni državi in proti njenim zatiralcem židom?

doma kakor v prazni, mrzli sobi in išče sčasoma vsak drugje razvedrila in hodi vsak po svojih potih. Če traja to stanje dolgo časa, preidejo polagoma navade posameznim družinskim članom v mešo in kri in se potem ne dajo več odvaditi. Marsikateri zakon se je že razbil na taki poti.

Dosti je pa mladih deklet in mladih žena, ki se jim zdi, da gospodinjski poklic ni primeren za njih izobrazbo in sposobnosti. Morda sebe precenjujejo, največkrat pa ne poznajo velike vrednosti in odgovornosti tega poklica in ne vedo, da je treba zanj več preudarnosti in sposobnosti kakor za marsikateri drug poklic, ki se jim zdi plemenitejši. Ko govorijo o njem omalovažujoče, jim hodijo na misel samo mrtvi lonci in pomivanje, drugih, lepših in važnejših dolžnosti gospodinje pa ne vidijo, ker jih pač ne poznajo ali se jih pa ne zavedajo.

Ali je morda pisarniško delo duhovito, ko ljudje kakor stroji prepisujejo in seštevajo po cele dneve, tedne in leta, da jim lastne misli včasih kar zamro? Ali je morda užitek biti učiteljica in učiti deset, dvajset, trideset let eno in isto, da postane počasi kakor obrabljen stroj, ki mu še dolgi počitek več ne koristi? Še dolgo vrsto takih poklicev bi lahko naštel, saj je zares umskih poklicev tako malo in je zanje treba veliko prirojenega daru, sposobnosti in posebnega

veselja, sicer postanejo prav tako vsakdanji kakor vsak drug.

Gospodinja pa združuje v sebi celo vrsto lepih in odgovornih poklicev, za katere je treba predvsem zdrave pameti, toplega srca in nesebične požrtvovalnosti. Njeno delovanje zapušča povsod globoke brazde in vselej se prej ali slej pokaže uspeh njenega dela. Če je njen duh razgiban, je živahno in raznolično tudi njeno delo. Gospodinji, ki se neče ali ne zna živeti v svoj poklic, pa postane seveda njeno delo enolično, dolgočasno in zoprno.

Pač pa ne sme žena pri svojem gospodinjskem delu nikoli zanemariti svojega telesa, ne svoje duše, da ji ne usahnejo dragoceni viri, iz katerih lahko vse življenje črpa novih moči in dobrih misli za svoj poklic.

Tako ta članek, ki pa ni edini po svoji izredni kakovosti v tej ugledni reviji. Čestitamo našim ženam, ki so razumele v teh zmedenih časih, da se izognejo Seile in Karibde in da vodijo svojo revijo tako, da veje iz nje zdravje in da vliva le-ta spoštovanje do naših žena vsakemu poštemu možu, posebno še zboru. Take žene nam bodo dale zdrav narod, take žene nam omogočajo, da tudi v teh temnih časih zremo mirno v bodočnost.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Ljubljana-Barje. Pododbor mestne organizacije JLG Zbor, krajevna organizacija Ljubljana-Barje, je 28. februarja t. l. dopoldne sklical informativni sestanek Zbora v gostilni pri »Mokarju« na Izanski cesti. Na sestanku, ki je bil jako dobro obiskan, sta govorila tov. Šturm in Vogrinec o »Gospodarskem, socialnem in političnem vprašanju in ideologiji Zbora«. Izvajanja obeh govornikov so bila pazljivo poslušana in nagrajena s splošnim odobravanjem. Zborovanje je vodil predsednik kraj. org. Barje, tov. Kalin.

Navzočih je bilo tudi par političnih nasprotnikov, ki so hoteli po sestanku nekaj ugovarjati, pa so morali vprico močnih argumentov utihniti. Pokazali so pa, da jim ni za izboljšanje položaja malega človeka, zato tudi razne neslanosti in plehki dovtipi. Prepričali pa so ostale udeležence, da je njihovo početje bilo dobro plačano, iz bojazni pred močnim pohodom Zbora, ki ne pozna nobenih ovir.

Ljubljana-Poljanski okraj. V soboto, dne 6. t. m., je bil informativni sestanek Zbora za poljanski okraj v gostilni pri »Konjičku« na Ambroževem trgu. Poročala sta tov. Šimnovec in Vogrinec o programu in ideji Zbora. Sestanek je bil dobro obiskan in poslušalci so z vidnim zanimanjem sledili govornikom. Bilo je stavljenih tudi nekaj vprašanj, na katere sta govornika dala pojasnila. Sestanek je v zadovoljstvo vseh vodil in zaključil tov. Loboda.

Ustanovni občni zbor kraj. organizacije JLG Zbor na Bledu.

V nedeljo dne 7. marca t. l. smo imeli pri nas ustanovni občni zbor krajeve organizacije JLG Zbor v gostilni pri Planincu, ki je bil jako številno obiskan.

Kmalu po prihodu delegatov iz Ljubljane, je tov. Ambrožič v kratkih besedah pozdravil vse prisotne, posebej pa ljubljanske govornika tov. Šturma in Šimnovca, številno zastopstvo tovarišev iz Radovljice s predsednikom Debeljakom in dr. Mirko Trillerjem na čelu in zastopnika pripr. odbora tov. Šifrerja iz Jesenice. Nato sta zborovanje in nove tovariše iskreno pozdravila imenom kraj. organizacije Radovljice tov. Debeljak in imenom jeseniških tovarišev tov. Šifrer. Oba sta v svojem pozdravnem nagovoru želela novo se snujoči organizaciji na Bledu najlepše uspehe v borbi do končne zmage.

Takoj za tem je prišlo do volitve predsednika in odbora. Izvoljeni so bili: Ambrožič Franc, mesar, predsednik, Benedit Gabrijel, trgovec, podpredsednik, Šebenikar Slavko, pletar, blagajnik, Gogala Zorko, arh. n. opr., tajnik; odborniki: Stare Anton, Marolt Franc, Zaič Anton, Anderle Franc, Potočnik Jakob, Potočnik Franc, Pokljukar Janko in Vovk Franc, nadzorni odbor: Mulej Filip, Azman Slavko in Filač Vilko.

Po izvolitvi odbora in nadzorstva se je priglasil k besedi tov. Šturm, ki je v toplih in iskrenih besedah pozdravil nove tovariše in želel odboru plodonosno in vztrajno delo. S tem je bil ustanovni občni zbor zaključen, na kar je bil javen informativni sestanek. Med tem je prišlo še nekaj novih poslušalcev, tako da je bila prostorna soba do zadnjega zasedena in so morali nekateri stoje poslušati izvajanja govornikov.

Kot prvi je govoril tov. Šturm, ki je v dveinpolurnem govoru objasnili idejo in program Zbora, ožigosal socialne neprilike, posebno pa gospodarski kaos v državi. Dotaknil se je vseh perečih vprašanj med drugim tudi političnih prilik, ki gredo za tem, da se z vsemi sredstvi ovira pot novonastajajočemu gibanju Zbora. Govornik je za svoja res temeljita izvajanja žel vsestransko pritrjevanje in gromsko odobravanje.

Tov. Šimnovec je v kratkih stavkih spopolnil nekatere bistvene točke k programu Zbora, ki so vedno bolj razvemale poslušalce. Karakteriziral je nekaj naših političnih-velmož tako s strani rasnega pokolenja, kakor glede njihovega gospodarsko-socialnega delovanja na škodo jugoslovanskega ljudstva. Ob koncu je dodal nekaj uprav zdravilnih pripomočkov, kako izvajati red in poštenje v državi Zbora. Bil je za svoja izvajanja burno nagrajen z odobravanjem.

K besedi se je priglasilo tudi nekaj nasprotnikov, ki so imeli očitno namen zmanjšati velikanski utis blejskega zborovanja, pa so morali sprico tolikega navdušenja sami zapustiti dvorano in se osramočeno umakniti.

Našim neprijateljem pa kličemo: Zbor je na pohodu, ne pozna nobenih ovir in je prepričan v sigurno zmago tudi na Bledu.

Jesenice. Drugi sestanek JLG Zbora bo v nedeljo 14. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilni Tancer. Na sestanku poročata delegata iz Ljubljane, ki bosta obravnavala vsa pereča socialna, gospodarska in politična vprašanja. Vabimo vse pošteno delavno ljudstvo na ta sestanek, ki naj bo mejnik na poti za novo in pravičnejšo ureditev odnosov med delovnimi stanovi.

Zagorje ob Savi

V nedeljo dne 7. t. m. je imelo Ljudsko gibanje zbor svoj informativni sestanek. Dvorana je bila polna ljudstva iz vrst vseh strank in frakcij. Delegata tov. Zupančič iz Ljubljane in tov. dr. Mazek iz Litije sta v prav plastičnih besedah risala razna prav pereča vprašanja političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Orisala sta nam v prav jasnih obrisih zadevo sladkorne pese v katero je posegel, pod vodstvom tov. Ljotića, reparski savez. Poleg tega sta nam pojasnila zadevo »Tehnične unije« ter osvetlila mahinacije temnih sil in natolcevanj, katerih se je poslužil v zadnjem času »informativni« tisk, ki je odvisen od židovskega velekapitala. Osvetlila sta nam tudi zadnje informativno zborovanje tov. Ljotića v Beogradu, ki je pokazalo prav jasno, da »Zbor« napreduje. Poročevalca so nekateri prekinjali z raznimi običajnimi medklci, ki pa niso zalegli, ter bodo, razen zakrknjenih strankarjev in poklicnih politikov, gotovo vsi navzoči prej ko slej prišli do prepričanja, da je Zbor oni pokret, ki bo gotovo preporočil ves jugoslovanski narod v znamenju pravde, dela in vstvarjajočega navdušenja.

Kljub lepemu sestanku ne smemo mimo sledečega.

Kakor zahtevamo povsod in vedno pravičnost, tako moramo biti predvsem sami pravični. Smatramo torej za svojo dolžnost, da v interesu večne pravičnosti pojasnimo tudi nemil dogodek, ki se je dogodil na koncu sestanka in ki temelji na nesporazumu. Zadnji govornik je hotel s primerom odgovoriti na medklce o tajnih volitvah in na medklce, ki je vseboval očitke tam navzočemu poslušalcu, ki ni naš član, katerih utemeljitev bi zahtevala dolgo objasnjevanje. Za to pa ni bilo priložnosti, ker so mnogi popolnoma neutemeljeno videli v besedah govornika neko ostro proti navzočemu gospodu, in pritrjevali govorniku in s tem preprečili, da bi se čula izvajanja govornika, ki bi le služila v pojasnilo nesporazuma.

Žiri. Krajevna organizacija JLG Zbor, sklicuje v nedeljo dne 21. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v salonu gostilne Kavčiča (pri Katri) sestanek vsega članstva. Na sestanku poročata delegat tov. Šimnovec iz Ljubljane. Sestanek je obvezen za vse člane naše organizacije. — Odbor.

Savodnj. V nedeljo dne 21. t. m. popoldne bo informativni sestanek JLG Zbora v gostilni g. Telbana, na katerem poročata delegat iz Ljubljane o »Gospodarskem, socialnem in političnem vprašanju«. Vabljeni so vsi prijatelji gibanja. Žirovci se udeležijo sestanka v znatnem številu, kakor tudi prijatelji iz sosednjih občin.

Oplotnica. Ustanovni občni zbor krajeve organizacije JLG Zbora bo v nedeljo dne 21. t. m., kateremu prisostvuje tudi delegat starešinstva. Kraj in čas razviden iz vabil. Tovariši in prijatelji iz okoliša dobrodošli.

Dol pri Hrastniku. V nedeljo dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne bo v gostilni g. Draksler Jakoba, informativni sestanek JLG Zbora, na katerem poročajo tovariši iz Ljubljane o »Gospodarskem, socialnem in političnem položaju«.

Trbovlje. V nedeljo 21. t. m. ob 4. uri popoldne bo informativno zborovanje v Trbovljah, na kar opozarjamo že sedaj vse tovariše in prijatelje Zbora. Kraj sestanka bo razviden iz letakov. Poročajo delegati starešinstva iz Ljubljane.